

Za gospodarje

Maribor, dne 16. maja 1934.

Banovinska trošarina na alkohol.

Finančni minister dr. Gjorgjevič je izdal naredbo, ki v njej predpisuje o višini in načinu pobiranja banovinske trošarine na vino in žganje naslednje:

Banovinska trošarina se po določbi par. 14 uredbe o izvedbi javnih del plačuje: po 100 Din na 100 litrov vina in vinskega mošta, po 300 Din na 100 litrov šampanjca in drugega penečega se vina in po 5 Din na 1 hl stopnjo žganja.

Banovinsko trošarino plačajo točilci alkoholnih pijač na drobno, ko postavijo sod vina ali žganja na pipo v svrhu prodaje pijače in sicer: če so vino ali žganje prevzeli neposredno od proizvajalca. Točilci vina in žganja na debelo plačajo trošarino, ko vino ali žganje prodajo. Trošarina na vino in žganje, ki ga prodajo točilci pijač na veliko ali druge pooblaščen osebe v originalnih zaprtih steklenicah, se plača pri prodaji.

Proizvajalci vina in žganja banovinske trošarine ne plačajo, razven, če so istočasno tudi sami točilci pijač na veliko ali na drobno. Za proizvajalce se smatrajo vsi lastniki vinogradov ali sadovnjakov, ki sami ali s pomočjo drugih obdelujejo tuje vinograde ali sadovnjake, bodisi napol, bodisi proti najemnin, bodisi pod kakim drugim pogojem in dobivajo od lastnika takega vinograda vino ali žganje kot nagrado. Prav tako se smatrajo za proizvajalce vse vinogradniške zadruge, kakor tudi osebe, ki proizvajajo vino ali žganje iz nakupljenih surovin. Prodajalnice vinogradniških zadrug, kakor tudi prodajalnice drugih proizvajalcev vina ali žganja, ustanovljene v kraju, kjer je sedež zadrug, ali pa v kakem drugem kraju, se morajo v primeru, da imajo svoje posebne lokale, smatrati za točilce alkoholnih pijač na drobno, odnosno na ve-

liko glede na to, kakšno točilno pravico imajo.

Vino se smatra kot tako le, če je izdelano iz grozdja, žganje pa, če je destilirano iz tropin, iz sadja s koščicami ali enim, odnosno več semenskimi zrnji, iz jagod, iz vinskih tropin, vinske droži, zmečkanega grozdja, iz korenin razven sladkorne pese, iz dinj in buč, če ne izgubijo okusa in duha po sadju, iz katerih je izdelano, in če ne presegajo jakosti 60 stopinj. Z jakostjo nad 60 stopinj spada žganje pod trošarinsko tarifo za špirit.

Banovinsko trošarino na vino in žganje pobirajo banovinski organi v krajih, kjer so nameščeni, v ostalih krajih pa občinske oblasti ali občinski organi. Dohodke od te banovinske trošarine nalaga banovina za banovinski fond za javna dela.

Za točilce pijač na drobno morajo pristojni organi ugotavljati stanje vina in žganja v kleti. Na račun izgube zaradi ležanja v kleti se prizna za vino 5%, za vinski mošt 10%, za žganje pa 3% celotne količine v kleti shranjene pijače.

Če se žganje ali vino izvažata v inozemstvo, ni treba plačati banovinske trošarine. Kdor želi izvažati žganje ali vino v inozemstvo in je istočasno proizvajalec pijače ter njen točilec na drobno ali na veliko, mora o svoji nameri predložiti prijavo kontrolnim oblastem. Če izvažata žganje ali vino neposredno proizvajalec, ki ni obenem točilec pijače, to ni potrebno. Pri letnem obračunu v kletih točilcev pijače na veliko, se letno prizna brez nadaljnega izguba 3% celotne količine za žganje in 5% za vino.

Uredba določa tudi kazni in globe proti onim, ki bi kršili te predpise. V sedmih točkah navaja, kako naj se vrši kontrola, kako revizija knjig, ki jih morajo voditi prodajalci vina na veliko in drobno, glede ravnanja s sodi itd.

Uredba stoji v banovinah, kjer je že sprejet sklep o uvedbi te banovinske trošarine, v veljavo dne 20. t. m., v preostalih banovinah pa, ko se tak sklep sprejme in ga odobri pristojno ministristvo.

Ljudski pravnik.

Pokojnina in drugi dohodki vpokojenca. ČRG. — Imate nekaj prihrankov iz prejšnje dobe naloženih v hranilnici. Sedaj pa boste del te vloge posodili sorodniku proti obrestim. Vprašate, koliko Vam bo država vzela mesečno na draginjskih dokladah. — Po našem mnenju lahko brez nadaljnega posodite denar in ne boste na draginjskih dokladah ničesar izgubili, ker imate že zdaj prav tako dohodke od obresti, kakor v bodoče. Ni nobenega predpisa, na podlagi katerega bi se Vam draginjska doklada zmanjšala.

Prevzem posestva in zapuščinska obravnava po očetu. KAL. — Oče in mati sta bila vsak do polovice posestnika. L. 1933 je bil oče sodno proglašen mrtvim. Mati pa je izročila svojo (in po Vaših trditvah tudi očetovo) polovico posestva že leta 1927 svojemu sinu. Čeprav je pri napravi te pogodbe notar izjavil, da ne bo po očetu nobene zapuščinske razprave, je sodišče kljub temu sedaj napravilo sodno obravnavo in določilo inventuro za mesec maj 1934, pri čemur bodo oškodovani dediči pok. očeta, ker očetova polovica posestva nima tiste vrednosti, kakor jo je imela leta 1927, in ker je sin prevzemnik delal razne dolgove, na drugi strani pa je denar, ki ga je dobil iz posestva, nosil v hranilnico. Vprašate, če se mora dolg, ki ga je napravil sin prevzemnik, upoštevati pri sodni cenitvi in če sme mati zahtevati najemnino od moževe polovice posestva, na katerem je sin gospodaril od leta 1927 do leta 1934. — Vaše vprašanje ni dovolj jasno. Prepričani smo, da je leta 1927 mati izročila svojemu sinu le svojo polovico, ne pa očetove, ker je mogla razpolagati samo s svojim posestvom, ne pa s posestvom svojega moža. Ker je bil oče proglašen mrtvim šele leta 1933, je bila za njim potrebna zapuščinska obravnava glede njegove polovice. Ako je v času od pre-

vzema posestva do sedaj upravljal posestvo in gospodaril na njem izključno sin prevzemnik, mora vsekakor dati obračun o svojem gospodarstvu, ker je bil lastnik samo do polovice posestva. Po našem mnenju je najboljšje, če vzamete odvetnika, ki bo pri zapuščinski obravnavi varoval Vaše koristi.

Izročilna pogodba in izpodbijanje iste. AJS. — Z možem sta bila solastnika posestva. Svojo polovico je mož nato izročil svojemu sinu. Imate več otrok, med katerimi je nekaj še mladoletnih. Hočete, da se posestvo pravično razdeli. Mož je izročil svojo polovico za 62.000 Din, dočim je bilo na Vašo zahtevo takrat cenjeno posestvo skupaj 255.000 D, vsled česar odpade na njegovo polovico 127.500 Din. Vprašate, če se izročilna pogodba da izpodbijati, če se prevzemnika lahko prisili s tožbo, da doplača razliko med cenilno in izročilno vrednostjo posestva in koliko morate plačati desetka, ako bi Vi posestno polovico sinovo prevzeli nazaj. — Izročilno pogodbo moreta izpodbijati le pogodnika sama, ako je prikrajsan za več kot nad polovico prave vrednosti in le tedaj, ako se nista odrekla pravici izpodbijati pogodbe radi prikrajsanja nadpolovične vrednosti. To se je pa skoraj gotovo zgodilo, vsled česar ne bo mogoče ničesar s tožbo doseči. Zlasti pa Vi nimate nobene pravice do tožbe. Dokler lastnik živi, ne morejo njegovi otroci zahtevati nobenega dednega deleža. To bodo morebiti utegnili storiti šele po očetovi (moževi) smrti. Prav pa je bilo, da ste dali posestvo sodno ceniti. Ako hočete od sina prevzeti njegovo (prej moževo) polovico posestva, boste morali plačati desetek v znesek 5½% od kupnine; n. pr. od Din 127.500 znesek Din 7012.50. Ako bo pa kupnina manjša, bo tudi desetek manjši.

Prijava koles. BMP. — Vprašate, če je treba vsako leto kolo prijaviti in plačati prijavno pristojbino. — V prilogi »Slov. gospodarja« z dne 22. 3., 29. 3. in 5. 4. 1933 smo pisali natančno o obdavčenju vozil. Izrecno smo povedali, da je treba prijaviti kolo vsako leto pri pristojnem sreskem načelstvu in plačati na prijavo koles 5 Din, dočim je pristojbino za uporabo v znesku 20 Din treba plačati prav tako letno v gotovini

na pristojni davčni upravi. Če kolesarje niste prijaviли, storite to nemudoma, da se izognete morebitni kazni.

Samouk in izvrševanje rokodelskih obrtov. ČFS. — Kot samouk izvršujete zidarsko, slikarsko in sodarsko obrt. Vi vprašate, če smete izvrševati omenjene obrti za denar, ali za kako drugo odmeno, zlasti za živež. — Zidarska, slikarska in sodarska obrt spada po obrtnem zakonu med rokodelske obrti. Rokodelske obrti pa sme izvrševati le oni, ki ima poleg splošnih pogojev še poseben dokaz strokovne izobrazbe za dotično rokodelstvo, kar se redno dokazuje z izpričevali o opravljenem pomočniškem in mojsterskim izpitu. Ako hočete izvrševati, morate imeti obrtni ilst. Tega pa po našem mnenju ne boste dobili, ker Vam manjka potrebna strokovna izobrazba, vsled česar redno in samostojno ne smete izvrševati naštetih obrtov, niti za denar, niti za živež, ako se hočete izogniti raznim kaznim po obrtnem zakonu.

Iztoženi zaslužek in posredovalno postopanje. GMV. — Kot mizarski pomočnik ste imeli pri mojstru zaslužen na mezdi znesek 7120 Din. Nato ste se pri sodišču poravnali, da znesek 4720 Din plača do 15. 9. 1933, ostanek pa do 1. 4. 1934 in vse stroške. Med tem časom je Vaš bivši mizarski mojster šel v posredovalno postopanje, ki je poteklo krog 15. marca 1934. Za tožbo ste imeli ubožno spričevalo. Svojemu zastopniku pa ste dali predujem v znesku 100 Din. Vi vprašate, če boste prišli do svoje mezde, če more mizarski mojster posredovalno postopanje podaljšati, če morate Vi tudi kaj plačati odvetniških stroškov, oziroma če lahko založenih 100 Din zahtevate nazaj ter če lahko zahtevate celotni znesek naenkrat. — Posredovalnega postopanja ne more več podaljšati, vsled česar lahko sami ali po svojem zastopniku uvedete izvršbo za celotni znesek s stroški vred naenkrat, ker sta že oba obroka dospela v plačilo. Čeprav ste imeli ubožno spričevalo, odgovarjate svojemu zastopniku za vse stroške, ker ubožno spričevalo daje pravico le do oprostitve sodnih taks, ne oprošča Vas pa plačila zastopniških stroškov, zato tudi ne morete zahtevati nazaj zneska 100 Din.

Zgradarina. KFM. — V svoji hiši sta leta 1933 imela z ženo trgovca, ki Vama je plačeval letno 4800 Din najemnine. Od tega sta plačala državnega davka 720 Din, sedaj pa terjajo od Vaju še doklade v znesku 927 Din. — Z ženo sta stara že oba čez 60 let ter je bila najemnina edini dohodek, iz katerega sta se mogla preživljati. Zahtevanih doklad ne moreta plačati, pa so Vama zarubili edino kravo. — Vsak najemodajalec mora od prejete najemnine plačati drž. davek kakor tudi doklade. Ako ne plača pravočasno, ga opominjajo in nato rubijo. Kako si bosta z ženo pomagala iz zadrege, Vam ne moremo svetovati. Dobro bi pa morda bilo, ako bi si dogovani znesek izposodila pri svojem prijatelju ter nato plačala.

Odgovornost za izvršeno primoranje. ČJO. — Ker niste plačali davkov, so Vam zarubili kravo, ki je bila prodana na javni dražbi za malenkostni znesek. Po izvršeni prodaji ste se s kupcem pred pričo domenili, da Vam izročijo kravo nazaj, Vi mu pa povrnete kupnino. Ko ste šli po denar, je kupec kravo odpeljal. Vi, hlapec in sosedova žena ste odšli za kupcem, nakar je hlapec kravo kratkomalo odvezel. Sosedova žena je sedaj dobila od sodišča poziv, v katerem je naveden par. 242 kaz. zak. — Gotovo niste ravnali povsem pravilno, ako ste kupcu kravo odvzeli na nasilen način. Dotično kazensko določilo pravi: »Kdor primora drugega s silo, ač s pretnjo zločina ali prestopka, da kaj stori ali ne stori, ali da kaj utrpí, se kaznuje s strogim zaporom do 1 leta ali v denarju do 10.000 Din.« Kakor vidite, ste kupca prisilili, da je na škodo svoje imovine, oziroma na škodo svoje osebne svobode in svobodnega razpolaganja utrpel kravo. Kako bo sodišče v danem primeru razsodilo, ne moremo vedeti, zlasti ne moremo reči, kolikšno kazen bo izreklo.

Poravnava, stečaj in kmečka zaščita. SJO. — Vprašate, če gre kmet, ki je tako zadolžen, da ne more poravnati niti po novi uredbi določenih odstotkov, lahko v poravnalno ali stečajno postopanje? — Doslej ni nobenih predpisov, ki bi zaščitenemu kmetu prepredovali poravnavo ali stečaj, ako ne bi zmoget vsled prezadolženosti odplače-

vanja svojih dolgov, kakor so urejeni z uredbo o zaščiti kmetov. Ako je kmet v resnici tako prezadolžen, je po našem mnenju naravnost njegova dolžnost, da predlaga uvedbo stečajnega postopanja nad svojo imovino.

Vprašanja in odgovori.

H. A. v O. Imam znamke od prevrata dalje, ali jih je mogoče kje prodati? — Stare obrabljene znamke, če so pravilno shranjene, lahko prodate, veliko za nje pa ne boste dobili. Ponudite jih v malem oglasu potom »Slovenskega gospodarja« in »Slovenca«, da se kupci oglašijo.

P. Št. v K. Jaz sem sosedu posodil svoj daljnogled, on pa meni neki stroj za čebelorejo. Sedaj mi noče vrniti daljnogleda, jaz pa njemu ne stroja. Ali me lahko toži na izročitev stroja? — On vas lahko toži na izročitev stroja, vi pa njega na izročitev daljnogleda. Zapravila bosta pa toliko, kot je oboje vredno.

M. L. v B. Ali sem res jaz dolžen plačati zemljiški davek od posestva, ki sem ga kupil, ko je v pogodbi izrecno rečeno, da se davek plača še le od tedaj, ko sem kupil. — Davkarija stoji na stališču, da je treba plačati onemu, ki ima posestvo. Če je ta davek bil vknjižen, ga morate vi plačati, če pa ni bil vknjižen, ga mora plačati prodajalec. Vi ga sedaj le založite, da imate od davkarije tudi urejeno, drugače pa imate pravico prodajalca tožiti za ta znesek, ako ste le res dali v pogodbo, da se davek plačuje le od dne kupne pogodbe.

Razna obvestila.

Izredno huda suša v Bolgariji in na Romunskem. V obeh omenjenih državah je tako občutna suša, da sta uničeni dobri dve tretjini žetve. Vladi obeh držav ste radi suše prepovedali izvoz žita ter fižola.

Uradni podatki o lanskim vinski letini v naši državi. Kmetijsko ministertvo je objavilo podatke o lanskim skrajno slabi vinski letini v naši državi. Pridelek je znašal le 2.853.000 hl nasproti 4.387.000 hl v letu 1932, 4.494.000 hl v letu 1931 in 4.016.000 hl v letu 1930. Lanski pridelek vina je bil torej za 36% manjši nego v

rekordnem letu 1931. Povprečni pridelek na ha vinograda je znašal 14,6 hl nasproti 22,9, 22,6 in 21,9 hl v prejšnjih treh letih.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg 12. maja 1934. Pripeljanih je bilo 42 zaklanih svinj, cene mesu 11—12 Din, špehu 12—13; pripeljali so sena 12 vozov po 30—36 (100 kg), otave 2 po 30—36, slame pšenične 2 po 18—20, ržene 2 po 18—20, ovsene 2 po 22, škopa 42 po 0,71—1; pšenice 16 vreč po 1,25, rži 6 po 1, ječmena 12 po 1, koruze 18 po 1, ovsas 15 po 0,75, prosa 6 po 1,25, ajde 4 po 1, fižola 12 po 2—3, krompirja 18 vozov s 118 vrečami po 0,75—1, čebule 15 vreč po 2—4. Cene česna 6—8, kislemu zelju 3, jabolkom 10—14, suhim slivam 8—12, črešnjam (italj.) 12—16, orehom celim 10, luščenicim 34, smetani 10—12, mleku 1,50—1,75, maslu sur. 20—24, kuhanemu 28, čajnemu 26—32, dom. siru 6—8, jajcem 0,33—0,50; kokoši 123 po 20—30, piščancev 716 po 20—50 (par), gosi 2 po 40, rac 10 po 15—18, domačih zajcev 32 po 4—25, kozličkov 18 po 40 do 70 Din.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 18 konjev, 13 bikov, 134 volov, 471 krav in 25 telet, skupaj 601 komad. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 8. maja so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3 do 4,25 Din, poldebili voli 2 do 2,50, plemenski voli 2 do 3,25, biki za klanje 3 do 3,50, klavne krave debele 3 do 4,25, plemenske krave 1,75 do 2,25, krave za klobarjarje 1,75 do 2, molzne krave 2 do 2,50, breje krave 2 do 2,50, mlada živina 3,25 do 4, teleta 4,25 do 5 Din. Prodanih je bilo 303 komadov.

Mariborski svinjski sejem 11. 5. 1934. Pripeljanih je bilo 405 svinj, cene so bile: mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. 60 do 80 Din, 7—9 tednov 90 do 110 Din, 3—4 mesece 200 do 220 Din, 5—7 mesecev 250 do 300 Din, 8—10 mesecev 350 do 450 Din, 1 leto 550 do 600 Din, 1 kg žive teže 6—6,50, mrtve teže 9—9,50 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav in telic 4—6, telečje meso I. vrste 8—12, II. vrste 6—10, svinjsko meso sveže 12—16 Din.